

AZ ALKOTÓ MARXIZMUS JEGYÉBEN

Ezekben a hetekben és az elkövetkező időszakban közéletünk, gazdasági, társadalmi, politikai tevékenységünk a Román Kommunista Párt Központi Bizottságának február 28.—március 2-i teljes ülésén hozott határozatok jegyében zajlik. Jóllehet megszoktuk már, hogy pártunk vezetőségének minden tanácskozása országos fontosságú határozatokat hozzon, elemzései és útmutatásai világos és átfogó programot jelöljenek ki a szocialista építés döntő fontosságú területein, a Központi Bizottság legutóbbi plenáris ülését kiemelkedő jelentőségűnek érezzük. Amikor ezt állítjuk, nem csupán munkálatainak méreteire, a tárgyalt kérdések és a kilátásba helyezett intézkedések horderejére gondolunk — noha mindezek önmagukban is kellőképpen indokolják a fenti véleményt —, hanem arra is, hogy a plenáris ülés munkálatainak stílusa, szelleme tanulságosan szemlélteti a Román Kommunista Párt általános politikai vonásainak jellegzetes kvalitásait.

A plenáris ülésnek két olyan mozzanata volt, amely *látszólag* nem az időszzerű és konkrét gazdasági, társadalmi és politikai tennivalókkal foglalkozott, amellyel kapcsolatban nem született határozat, különleges intézkedés, és amelyet mindezek ellenére általános politikai jelentőségét, tanulságait, egyszóval politikai értékét tekintve jelentősebbnek érzünk minden mutatószámnál és előirányzatnál. E mozzanatokat a plenáris ülés két nagyfontosságú dokumentuma, Nicolae Ceaușescu elvtárs megnyitó és záróbeszéde tartalmazza: az egyik a *Kommunista Kiáltvány* megjelenésének 125. évfordulójáról való megemlékezés, a másik munkásosztályunk, egész dolgozó népünk *egységes* marxi—lenini pártja 25 évvel ezelőtti megalakulásának felidézése. A nemzetközi és a hazai munkásmozgalom két történelmi jelentőségű eseményéről pártunk Központi Bizottsága oly módon emlékezett meg, amely kidomborította a Román Kommunista Párt elvi hűségét a marxizmus—leninizmus tanításai iránt, képességét e tanítások alkotó alkalmazására és továbbfejlesztésére, azt, hogy pártunk politikája egyaránt és egymástól elválaszthatatlanul szolgálja a nemzetközi kommunista mozgalom általános, valamint szocialista hazánk és népünk sajátos érdekeit.

A *Kommunista Kiáltvány* a klasszikus marxista irodalom legismeretesebb és legnagyobb hatású műve. Páratlan ötvözete a röpiratnak és a tudományos munkának, a közérthető, egyszerű kifejezésmódnak s a rendkívüli mélységű társadalom- és történelemfilozófiai tartalomnak, az izzó forradalmi hévnek és a könyörtelen logikájú tárgyilagosságnak. Noha Marx és Engels óriási tudományos tevékenységének zöme a *Kiáltvány*nt követő évtizedekre esik (összes műveikből négy tartalmazza, a *Kiáltvány*ig és huszonhat az azt követően írott munkákat), a *Kommunista Kiáltvány* lapjai az új világ- és történelemszemlélet leglényegesebb vonásait tartalmazták, mindenekelőtt valamennyi közül a legjellemzőbbet: forradalmi

elmélet és forradalmi gyakorlat megbonthatatlan egységét. Marx már a Kiáltványt megelőző években megfogalmazta híres sorait arról, hogy a felszabadulás feje a bölcelet, szíve a proletariátus, valamint arról, hogy a bölcelet előtt álló igazi feladat a világ megváltoztatása. A felismerés, az igény a *Kommunista Kiáltvány*ban teljes értékű kifejezésre talál. A Kiáltvány nyomán és hatására a kommunizmus levetette kísértetalakját, és a legújabb kor legnagyobb hatású társadalmi-történelmi mozgalmává vált, amely napjainkig gyökeresen átalakította a világ arculatát.

A *Kommunista Kiáltvány* későbbi kiadásaihoz írott előszavaiban Engels egyaránt hangsúlyozta az abban kifejtett általános alapelvek változatlan érvényét, és azt, hogy ezeknek az alapelveknek a gyakorlati alkalmazása mindenütt és mindig a történelmileg adott körülményektől függ. Az 1890-es német kiadáshoz írott előszóban olvashatjuk ezt a ritkán idézett és éppen ezért kevésbé ismert, de egy egész társadalom filozófiai és politikai koncepcióit magábanrejtő mondatot: „A Kiáltványban felállított tételek végső győzelmét illetően Marx egyedül és kizárólag a munkásosztály szellemi fejlődésében bízott.“ A *Kommunista Kiáltvány*ról megemlékezvén, Nicolae Ceaușescu elvtárs munkásosztályunknak ezt a fejlődését vázolta az elmúlt nyolc évtizedben, azt a szellemi fejlődést, amely a munkásosztály sajátos helyzetének megfelelően elsősorban az osztályharc és a népi forradalom iskolájában ment végbe, és a szocialista építés körülményei között teljeseedik ki. Talán nem tévedünk, ha összhangot vélünk felfedezni az Engels jelezte marxi gondolat és pártunknak a jelenlegi, szocialista körülményeinkre alkalmazott azon igénye között, hogy a szocializmus a tudomány, a kultúra élenjáró vívmányaira épüljön. A forradalmi lelkesedés, odaadás felbecsülhetetlen értékét hangsúlyozva, a Román Kommunista Párt következetesen szem előtt tartja a tudás, a hozzáértés — ha úgy tetszik: a szellemi fejlődés — fontosságát mint a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom megvalósításának *sine qua non* feltételét. A Román Kommunista Párt felfogásában a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom programjának a középpontjában a személyiség sokoldalú kibontakoztatása áll, e társadalom egyik alapvető vonása a kommunista erkölcsön és méltányosságon alapuló társadalmi viszonyok uralma. Eszményünk, programunk az a szocializmus, amelyet a *Kommunista Kiáltvány* szavai olyan társadalomként jellemeznek, „amelyben minden egyes ember szabad fejlődése az összesség szabad fejlődésének feltétele“.

Munkásosztályunk, dolgozó népünk egységes élcsapata létrehozásának negyedszázados évfordulója alkalmat nyújtott arra, hogy a történelmi tények és tapasztalatok megvilágításában szemléltessük a romániai kommunisták hűségét a *Kommunista Kiáltvány*, a marxizmus—leninizmus eszméi iránt. Az egységes párt megteremtése hazánk történelmi-társadalmi fejlődésének szükségképpen eredménye és egyben munkásosztályunk, az összes dolgozók leghaladottabb elemeinek — a *Kommunista Kiáltvány* szavaival — „leghatározottabb, szüntelen továbbhaladásra ösztökélő részének“ tudatos műve volt. Jelentősége túlnőtt országunk határain, hiszen a második világháború után munkásosztályunk volt az első a világon, amely megteremtette sorainak teljes egységét. A huszonöt évvel ezelőtti történelmi jelentőségű esemény felidézése a Központi Bizottság teljes ülésén, akárcsak a *Kommunista Kiáltvány*ról való

megemlékezés, jóval több volt elismerő főhajtásnál. Mind az egyik, mind a másik esetben pártunk vezetőségét a jelenlegi és elkövetkező munkánkban felhasználható tanulságok érdekelték elsősorban. Ezek sorában pártunk főtítkára első helyen a párt szüntelen erősítésének a szükségességét említette, azt, hogy következetesen munkálkodni kell a párt politikai és ideológiai színvonalának az emelésén, olyan politikai vonal biztosításán, amely sikerrel alkalmazhassa az általános törvényszerűségeket minden történelmi fejlődési szakasz sajátosságainak és szükségleteinek megfelelően. A párt erősítésén Nicolae Ceaușescu elvtárs a pártdemokrácia, a kollektív munka elvének további kiszélesítését is értette, a párt erejének a forrását pedig a tömegekkel való kapcsolatban, a velük folytatott állandó és eleven dialógusban jelölte meg.

A plenáris ülés munkálatai több vonatkozásban is példázzák ezeknek az elveknek a gyakorlatba ültetését.

A plenáris ülés határozatai a pártvezetés elvi következetességéről tanúskodnak; a Központi Bizottság, a Végrehajtó Bizottság tevékenysége az utóbbi esztendőkből arra irányult, hogy lépésről lépésre biztosítsa a X. pártkongresszus és az országos pártkonferencia határozatainak a megvalósítását. A legutóbbi plenáris ülés nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy még ez év közepéig létrejöhessenek azok az intézményes keretek, életbe lépjenek azok a szervezési intézkedések, amelyek hatékonyan elősegítsék a két nagy párttanácskozáson kidolgozott — a társadalomvezetés tökéletesítésére irányuló — átfogó program eredményes megvalósítását. A plenáris ülés nagyfontosságú intézkedéseket hozott, illetve helyezett kilátásba a társadalmi élet és tevékenység számos fontos területén, az iparfejlesztésben, a mezőgazdasági munka megszervezésében és javadal-mazásában, a közigazgatásban, a sportéletben, a lakáskérdésben, egyszó-val a belpolitika legkülönbözőbb, ám egymással mégis összefüggő vonatkozásaiban, és ugyanakkor világos feladatokat és célkitűzéseket jelölt ki külpolitikánk számára a nemzetközi élet és viszonyok időszerű és alapvető kérdéseiben.

Véletlen is meg nem is az, hogy a *Korunk* jelen számának súlypontjában az iparfejlesztésnek és társadalmi kihatásainak a problémája került, s ily módon tematikájában szerencsésen találkozott a plenáris ülés figyelmének előterében álló kérdésekkel. Véletlen, mert hiszen a szerkesztőségi munka követelményeinek megfelelően a szám anyagai már jóval előbb elkészültek. Nem véletlen, mert a szerkesztés egyik legfontosabb követelménye az időszerűség, az, hogy a lap az országosan előtérben álló kérdésekkel foglalkozzék. A *Korunk*, jelen számával is, a maga sajátos feladatainak megfelelően és eszközeinek segítségével igyekszik hozzájárulni annak tudatosításához, hogy az ideai esztendő döntő jelentőségű az ötéves terv előirányzatainak maximális és idő előtti teljesítésében, hogy a sokoldalúan fejlett szocialista társadalom megteremtése, noha nem kizárólag, de elsősorban gazdasági kérdés, ezen belül pedig az iparfejlesztés kérdése.

A gazdasági kérdések túlsúlyban szerepeltek a plenáris ülés napi-rendjén, és ez így is helyénvaló. A Román Kommunista Párt politikai vonala meggyőzően bizonyítja, hogy pártunk megfelelő figyelmet szentel a társadalmi és emberi élet *valamennyi* lényeges területének, társadalomfejlesztési programja mentes mindenfajta ökonomizmustól és techni-

cízmustól. Köztudomású, hogy a sokoldalúan fejlett szocialista társadalomnak abban a modelljében, amelyet pártunk dolgozott ki, a gazdasági tényezőnél nem kevésbé fontos oldalak, összetevők a szocialista demokrácia, a kommunista erkölcsön és méltányosságon alapuló emberközi viszonyok, a fejlett szocialista tudat. Az is nyilvánvaló azonban, hogy mint marxisták egyrészt szükségképpen tekintettel vagyunk arra, hogy a gazdasági fejlődés a társadalmi előrehaladás egészének alapja és hajtóereje, másrészt arra, hogy az emberi totalitás marxista eszményétől ugyanúgy idegen az életszínvonal, a gazdasági jólét iránti közömbösség valamilyen elvont forradalmi romantika nevében, mint amilyen idegen az anyagi szükségletek és azok teljesítése fontosságának a túlbecsülése a szellemi értékek rovására. Mindehhez egy sajátos történelmi-társadalmi helyzet is hozzájárul, amelyet pártunk főtitkára az országos pártkonferencián úgy jellemezett, hogy jóllehet a szocialista Románia, társadalmi-politikai rendjét tekintve, a világ élenjáró országainak a sorában halad, gazdaságának szintjét illetően — minden rendkívüli eredmény ellenére, a múltból örökölt viszonyok következtében — a fejlődésben lévő országok kategóriájába tartozik. A gazdasági fejlődés gyors ütemének a biztosítása szocialista fejlődésünk alapja volt és marad. A termelékenység, a takarékoság, a modern technológia bevezetése, a jobb munkaszervezés, az erőforrásokat maximálisan hasznosítani tudó gazdasági mechanizmus ily módon nem csupán a gazdasági szakembereket foglalkoztató kérdések, hanem valamennyiünk jelenét és jövőjét közvetlenül érintik. Arra is tekintettel vagyunk, hogy a szűkebb értelemben vett gazdasági életnek is vannak alapvető összetevői, amelyek messze túlmutatnak a gazdasági szférán. A Román Kommunista Párt igen nagy fontosságot tulajdonít annak, hogy a dolgozók minél hatékonyabban bekapcsolódjanak a gazdasági vezetésbe, döntéshozatalba; a gazdasági demokrácia a szocialista demokrácia szerve és elsőrendű jelentőségű összetevője. Gazdaságfejlesztési politikájában pártunk szem előtt tartja a termelőerők arányos területi elosztását, amely — mint ismeretes — az általános társadalmi méltányosság biztosításán belül, hazánk sajátosságainak megfelelően, a nemzeti kérdés marxist-lenini megoldásában is nagy szerepet játszik. Gondolunk továbbá arra a marxista filozófiai antropológiából jól ismert igazságra is, amely a szocialista körülmények között végzett alkotómunka személyiségfejlesztő szerepére vonatkozik.

Köztudott dolgokra hivatkozunk? Meglehet. Nem árt azonban hangsúlyozni, hogy végső fokon ezekről a kérdésekről van szó a mutatószámokban és tervelőirányzatokban. A történelmi fejlődés szükségképpeni eredménye, hogy a *Kommunista Kiáltvány* végső eszményei ma már nem csupán meggyőződés vagy hit kérdései, hanem óriási méretű és bonyolult gazdasági, szervezői, mérnöki kalkulációk tárgyai is.

A *Kommunista Kiáltvány* is tartalmazza azt a Marx és Engels által gyakran hangoztatott eszmét, hogy a kommunizmus nem világboldogító eszme, hanem a konkrét történelmi-társadalmi mozgalom tényleges viszonyainak kifejezése. A kommunizmus számunkra mindenekelőtt a társadalmunk fejlesztésére irányuló konkrét programjainkban, azok gyakorlati megvalósítására irányuló alkotómunkánkban adott.

KORUNK